امارت روایت حمام از هلال عند الغروب با قرینه متصله در کلام سید

(00:12)

در صفحه چهاردهم فرمودند: **«و الثانية مضطربة الدلالة جدّاً، فلا تصلح لمعارضة الرواياتِ المتقدّمة**[d1] **»**[1]. روایت دوم مضمونی داشت که فرمودند «مضطربة الدلالة» است. جلوتر عرض کرده بودم، اولی که بحثی داشتیم و در رؤیت هلال به این روایت برخورد کردم در مقصود از روایت تا آلآن که خدمت شما هستم، مشکلی نبوده و مقصود از روایت واضح بوده. اما نمیدانم حالا به چه صورت است ایشان فرمودهاند «مضطربة الدلالة». خُب یک کلمه «هلال شهر رمضان» و اینها دارد، اما مجموع سیاق یک عبارت میتواند تصحیح کند. و لذا نسخه استبصار را بزرگان محدثین که فرمودند، گفتند: شک ندارید که نسخه استبصار درست است؛ دارد که «ربّما یغمّ علیّنا هلال فی شهر رمضان». نه «ربما یغمّ علینا هلال شهر رمضان». یک «فی» میخواهد. من اولی هم که دیدم گفتم ریخت کار از جواب و سؤال معلوم است. علی ای حال من ذهنیتم را گفتم. ایشان که فرمودند: «مضطربة الدلالة جدا»، ذهن من از اولی که دیدم به این صورت بوده. خُب حالا با مختارم، با مرادم جور نیست، باید فکر دیگری کنیم. غیر از این است که بگوییم دلالت روشن نیست. به گمانم دلالتش روشن است. حالا باز جلوتر میرویم و میبینید. خیلی روشن میگوید هلال مشتبه میشود؛ «ربما رایناه قبل الزوال» چه کنیم؟ حضرت میفرمایند: مانعی ندارد، تتمّ الی اللیل؛ روزه را تا شب ببر. وقتی ماه سی روز است، اگر در روز هم دیدی اشکالی ندارد. کجای این حدیث مبهم است؟! به این معنای واضحی که امام علیه السلام دارند میگویند. یعنی با تجربیات بیرونی یک سؤالی ناشی از روایات باب است، جوابی هم خیلی صاف است. آلآن خودمان با این اطلاعاتی که داریم چه جوابی میدهیم؟میگوید: دیشب هلال را ندیدیم، هوا هم صاف بود. ای دیشب ابر بود ولی فردا قبل از زوال دیدیم، ماه سی باشد که قبل از زوال ببینیم. این خیلی روشن است. من گمان نمیکنم اینکه ایشان فرمودند [مضطرب است، تمام باشد]. حالا باز هم جلوتر میرویم تا ببینیم.

آن چه که امروز میخواهم عرض کنم و اساس عرض من است، این است: سید فرمودند: **«فلا تصلح لمعارضة الرواياتِ المتقدّمة**[d2] **».** زیر «لمعارضة» خط بکشید. یعنی سید رضوانالله‌علیه در فضای این روایت یقطینی با روایت حماد و عبید، چه چیزی برپا کردهاند؟ دستگاه معارضه. معارضه را برپا کردهاند و میگویند چون به این صورت است، «فلا تصلح لمعارضة». حالا ما با این کار داریم. جلسه قبلی در پایان مباحثه دو حرف مطرح شد.

من عرض کردم مبنای فرمایش سید این است که حرف مشهور را قبول دارند که باید وقت غروب دیشب هلال داشته باشیم و رؤیت قبل از زوال امارهٔ است بر اینکه دیشب داشتیم ولو آن را ندیدیم. سید این را فرمودند. عرض کردم سید در این مبنای خودشان قرینه منفصلهای دارند. همان

ارتکاز متشرعه است بر اینکه اول ماه باید در وقت غروب هلال داشته باشیم. قرینه منفصله وقت‌ِغروب برای این روایت. بنابراین با این قرینه منفصله، سند متن اصلی را روایت حماد قرار دادند که:«و هو لیلة المضیة» و روایت حماد شارح میشود برای روایت عبید و عبد الله بن بکیر.

---

[1] رؤيت هلال، ج۳، ص: ۱۹۸۴

[d1]نقل قول

[d2]نقل قول

بازبینی #2
ایجاد شده 6 نوامبر 2025 15:29:40 توسط ... .
به روزرسانی شده 16 نوامبر 2025 13:49:58 توسط ... .